

SMO

Systemy masowej obsługi (zastosowanie procesu urodzeń i śmierci) - przykłady:

- centrala telefoniczna,
- stacja benzynowa,
- kasa biletowa,
- system informatyczny.

Założenia:

n - liczba stanowisk obsługi,

m - liczba miejsc w poczekalni.

- strumień zgłoszeń jest procesem Poissona z parametrem $\lambda > 0$,
- czas obsługi ma rozkład wykładniczy z parametrem $\mu > 0$ (intensywność obsługi),
- stanowiska działają niezależnie,
- zgłoszenia które nastąpią gdy wszystkie stanowiska obsługi są zajęte przechodzą do poczekalni (jeśli jest),
- jeśli wszystkie stanowiska obsługi są zajęte i wszystkie miejsca w poczekalni są zajęte to zgłoszenie opuszcza SMO.

$X(t)$ - proces stochastyczny oznaczający liczbę klientów w SMO w chwili t,

$p_j(t) = P(X(t) = j)$, $j = 0, 1, 2, \dots$ jest rozkładem tego procesu w chwili t

Najczęściej interesują nas prawdopodobieństwa graniczne

$$C_0 = \Pi_0, C_1 = \Pi_1, \dots, C_n = \Pi_n, \dots$$

SMO ze stratami (bez poczekalni), bez współpracy.

$$0 < n < \infty, \quad m = 0$$

$\lambda_i = \lambda$ intensywność zgłoszeń,

$\mu_j = j\mu$ intensywność obsługi j - tego stanowiska,

$$[0] \xrightleftharpoons[\mu]{\lambda} [1] \xrightleftharpoons[2\mu]{\lambda} [2] \xrightleftharpoons[3\mu]{\lambda} \dots \xrightleftharpoons[(n-1)\mu]{\lambda} [n-1] \xrightleftharpoons[n\mu]{\lambda} [n]$$

Prawdopodobieństwa graniczne (wzory Erlanga):

$$C_0 = \Pi_0 = \frac{1}{1 + \frac{\lambda}{\mu} + \frac{\lambda^2}{\mu^2 2!} + \frac{\lambda^3}{\mu^3 3!} + \dots + \frac{\lambda^n}{\mu^n n!}} = \left(\sum_{j=0}^n \frac{\lambda^j}{\mu^j j!} \right)^{-1} = \left(\sum_{j=0}^n \frac{\alpha^j}{j!} \right)^{-1}$$

gdzie $\alpha = \frac{\lambda}{\mu}$

$$C_j = \Pi_j = \frac{\lambda^j}{\mu^j j!} C_0 = \frac{\alpha^j}{j!} C_0, \quad j = 1, 2, \dots, n.$$

Wzory te wynikają bezpośrednio ze wzorów na rozkład graniczny dla procesu urodzeń i śmierci bowiem:

$$C_0 = \Pi_0 = \frac{1}{1 + \frac{\lambda}{\mu} + \frac{\lambda \cdot \lambda}{\mu \cdot 2\mu} + \frac{\lambda \cdot \lambda \cdot \lambda}{\mu \cdot 2\mu \cdot 3\mu} + \dots + \frac{\overbrace{\lambda \cdot \lambda \cdot \lambda \cdot \dots \cdot \lambda}^{n \text{ czynników}}}{\mu \cdot 2\mu \cdot 3\mu \cdot \dots \cdot (n-1)\mu \cdot n\mu}} =$$

$$= \frac{1}{1 + \frac{\lambda}{\mu} + \frac{\lambda^2}{\mu^2 2!} + \frac{\lambda^3}{\mu^3 3!} + \dots + \frac{\lambda^n}{\mu^n n!}}$$

Zauważmy, że

$$C_j = \frac{\frac{\lambda^j}{\mu^j j!}}{1 + \frac{\lambda}{\mu} + \frac{\lambda^2}{\mu^2 2!} + \frac{\lambda^3}{\mu^3 3!} + \dots + \frac{\lambda^n}{\mu^n n!}} = \frac{\frac{\alpha^j}{j!}}{\sum_{j=0}^n \frac{\alpha^j}{j!}}$$

i mnożąc licznik oraz mianownik przez $e^{-\alpha}$ widzimy, że poszczególne składniki są równe funkcji prawdopodobieństwa rozkładu Poissona z parametrem α

$$C_j = \frac{\frac{\lambda^j}{\mu^j j!} e^{-\alpha}}{e^{-\alpha} + \frac{\lambda}{\mu} e^{-\alpha} + \frac{\lambda^2}{\mu^2 2!} e^{-\alpha} + \frac{\lambda^3}{\mu^3 3!} e^{-\alpha} + \dots + \frac{\lambda^n}{\mu^n n!} e^{-\alpha}} =$$

$$= \frac{\frac{\alpha^j}{j!} e^{-\alpha}}{\sum_{j=0}^n \frac{\alpha^j}{j!} e^{-\alpha}} = \frac{P_{\alpha}(j)}{\sum_{j=0}^n P_{\alpha}(j)} \quad j = 0, 1, 2, \dots, n.$$

zatem możemy wyznaczać wartości C_j za pomocą tablic rozkładu Poissona $P_{\alpha}(j)$ ($P_{\alpha}(j) = P(X = j)$ jest funkcją prawdopodobieństwa rozkładu Poissona z parametrem α).

Uwaga

Jeśli dysponujemy skumulowanym RPS i nieskumulowanym RPN rozkładem Poissona

(np. funkcja EXCELA) to $C_j = \frac{RPN(j)}{RPS(n)}$.

Prawdopodobieństwo odmowy = $P_{\text{odm}} = C_n$.

Prawdopodobieństwo obsługi = $P_{\text{obsł}} = 1 - C_n$.

Średnia (graniczna) liczba zajętych stanowisk obsługi.

0	1	...	n
C_0	C_1	...	C_n

$$m_{zs} = \lim_{t \rightarrow \infty} E(X(t)) = \sum_{k=1}^n k \cdot C_k = \sum_{k=1}^n k \cdot \frac{\alpha^k}{k!} C_0 = \alpha \sum_{k=1}^n \frac{\alpha^{k-1}}{(k-1)!} C_0 =$$

$$= \alpha \sum_{i=0}^{n-1} \frac{\alpha^i}{i!} C_0 = \alpha \sum_{i=0}^{n-1} C_i = \alpha(C_0 + C_1 + \dots + C_{n-1}) = \alpha(1 - C_n) = \alpha \cdot P_{obs}$$

Uwaga

Jeśli $n=1$ to $C_0 = \frac{1}{1+\alpha}$ $C_1 = \alpha C_0 = \frac{\alpha}{1+\alpha}$.

W tym przypadku $m_{zs} = \alpha(1 - C_1) = \alpha \cdot C_0 = C_1 = P_{odm} = \frac{\alpha}{1+\alpha}$.

Przykład.

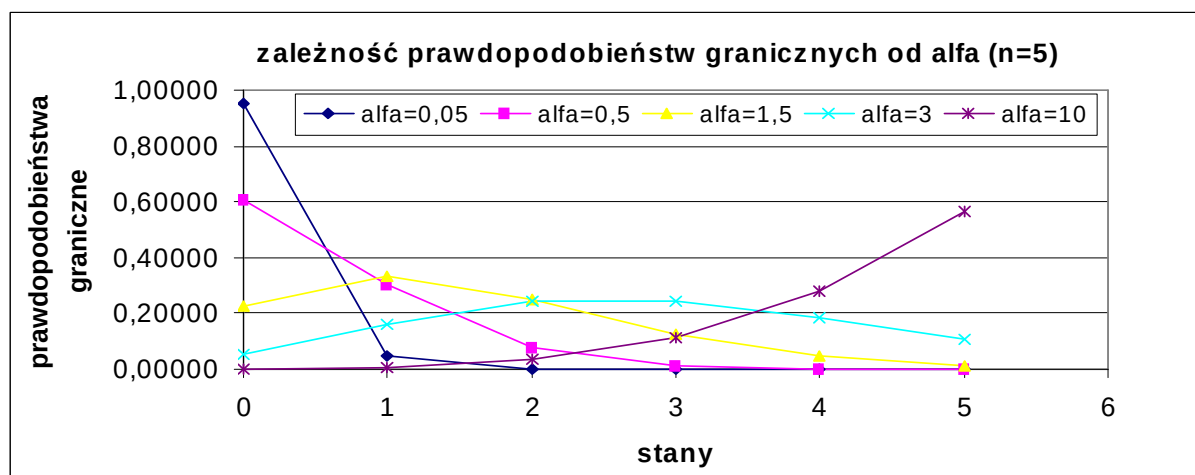
Rozpatrujemy SMO ze stratami, bez współpracy, $n = 5$, wyznaczmy prawdopodobieństwa graniczne dla różnych wartości $\alpha = \frac{\lambda}{\mu}$ i zbadamy zależność prawdopodobieństwa odmowy obsługi i średniej liczby zajętych stanowisk od α .

W poszczególnych kolumnach wpisane są prawdopodobieństwa graniczne dla wartości α podanej w nagłówku kolumny. Pod tabelką podano średnie liczby zajętych stanowisk.

j \ alfa	0,05	0,1	0,5	1	1,5	2	3	5	7	10
0	0,95123	0,90484	0,60654	0,36810	0,22413	0,13761	0,05435	0,01094	0,00303	0,00068
1	0,04756	0,09048	0,30327	0,36810	0,33619	0,27523	0,16304	0,05469	0,02123	0,00677
2	0,00119	0,00452	0,07582	0,18405	0,25214	0,27523	0,24457	0,13674	0,07429	0,03384
3	0,00002	0,00015	0,01264	0,06135	0,12607	0,18349	0,24457	0,22789	0,17335	0,11279
4	0,00000	0,00000	0,00158	0,01534	0,04728	0,09174	0,18342	0,28487	0,30337	0,28198
5	0,00000	0,00000	0,00016	0,00307	0,01418	0,03670	0,11005	0,28487	0,42472	0,56395

m_{zs}	0,05	0,1	0,4999	0,9969	1,4787	1,9266	2,6698	3,57566	4,02696	4,36

Dla pięciu wybranych wartości α rozkłady graniczne zilustrowano graficznie.

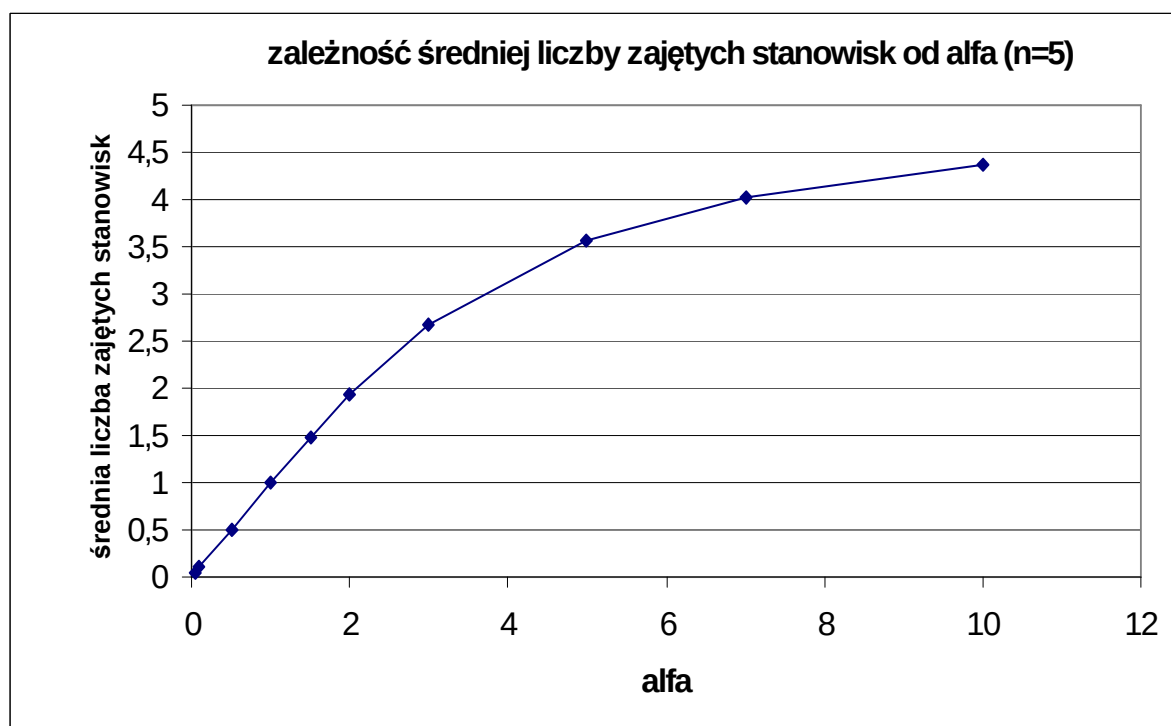

Zauważmy, że wraz ze wzrostem alfy rośnie prawdopodobieństwo, że zajęta będzie większa liczba stanowisk.

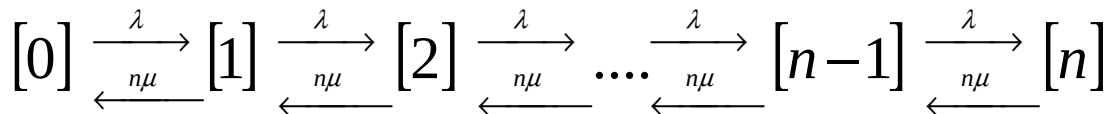
Na drugim wykresie przedstawiono zależność prawdopodobieństwa odmowy obsługi (C_5) od alfa. Wzrost intensywności zgłoszeń w stosunku do intensywności obsługi tzn. wzrost α powoduje wzrost prawdopodobieństwa odmowy obsługi.

Na trzecim wykresie przedstawiono zależność średniej liczby zajętych stanowisk (m_{zs}) od alfa. Wzrost α powoduje wzrost średniej liczby zajętych stanowisk.

SMO ze stratami (bez poczekalni), z pełną współpracą.

$$0 < n < \infty, \quad m = 0 \quad \mu_j = n\mu \text{ intensywność obsługi } j\text{-tego stanowiska,}$$

Prawdopodobieństwa graniczne:

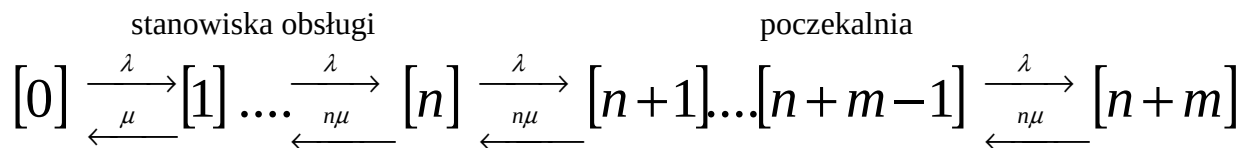
$$C_0 = \frac{1}{1 + \beta + \beta^2 + \dots + \beta^n} = \begin{cases} \frac{1}{n+1} & \text{gdy } \beta = 1 \\ \left(\frac{1 - \beta^{n+1}}{1 - \beta} \right)^{-1} & \text{gdy } \beta \neq 1 \end{cases}$$

gdzie $\beta = \frac{\lambda}{n\mu} = \frac{\alpha}{n}$

$$C_j = \beta^j C_0, \quad j = 1, 2, \dots, n$$

Prawdopodobieństwo odmowy obsługi to $P_{odm} = C_n$.

SMO z ograniczonymi stratami, bez współpracy.

$$m > 0$$

Prawdopodobieństwa graniczne:

$$C_0 = \left(1 + \frac{\alpha}{1!} + \frac{\alpha^2}{2!} + \dots + \frac{\alpha^n}{n!} + \frac{\alpha^n}{n!} (\beta + \beta^2 + \dots + \beta^m) \right)^{-1}$$

gdzie $\alpha = \frac{\lambda}{\mu}$, $\beta = \frac{\lambda}{n\mu} = \frac{\alpha}{n}$ zatem

$$C_0 = \begin{cases} \left(\sum_{k=0}^n \frac{\alpha^k}{k!} + \frac{\alpha^n}{n!} \frac{\beta(1-\beta^m)}{1-\beta} \right)^{-1} g dy & \beta \neq 1 \\ \left(\sum_{k=0}^n \frac{\alpha^k}{k!} + \frac{\alpha^n}{n!} m \right)^{-1} g dy & \beta = 1 \end{cases}$$

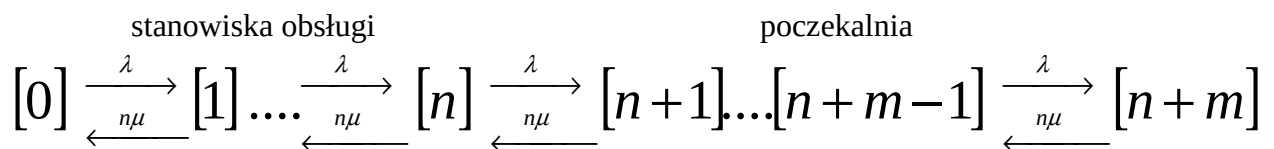
$$C_k = \frac{\alpha^k}{k!} C_0, \quad k = 1, 2, \dots, n \quad C_{n+j} = \beta^j C_n, \quad j = 1, 2, \dots, m$$

Uwaga. dla $k = 0, 1, 2, \dots, n$

$$C_k = \begin{cases} \frac{\frac{\alpha^k}{k!} e^{-\alpha}}{\sum_{k=0}^n \frac{\alpha^k}{k!} e^{-\alpha} + \frac{\alpha^n}{n!} e^{-\alpha} \frac{\beta(1-\beta^m)}{1-\beta}} = \frac{P_\alpha(k)}{\sum_{k=0}^n P_\alpha(k) + P_\alpha(n) \frac{\beta(1-\beta^m)}{1-\beta}} & gdy \beta \neq 1 \\ \frac{P_\alpha(k)}{\sum_{k=0}^n P_\alpha(k) + P_\alpha(n)m} & gdy \beta = 1 \end{cases}$$

zatem do obliczeń można wykorzystać tablice rozkładu Poissona.

SMO z ograniczonymi stratami, z pełną współpracą.

$$\underline{m} > 0$$

Prawdopodobieństwa graniczne:

$$C_0 = \frac{1}{1 + \beta + \beta^2 + \dots + \beta^{n+m}} = \begin{cases} \frac{1}{m+n+1} & \text{gdy } \beta = 1 \\ \left(\frac{1 - \beta^{n+m+1}}{1 - \beta} \right)^{-1} & \text{gdy } \beta \neq 1 \end{cases}$$

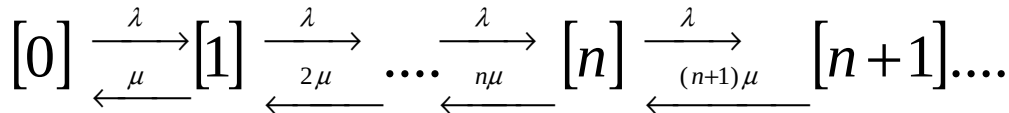
gdzie $\beta = \frac{\lambda}{n\mu} = \frac{\alpha}{n}$

$$C_j = \beta^j C_0, \quad j = 1, 2, \dots, n + m$$

Prawdopodobieństwo odmowy obsługi $P_{\text{odm}} = C_{n+m}$.

SMO bez strat (nieskończenie wiele stanowisk), bez współpracy.

$n = \infty$, $\lambda_i = \lambda$ intensywność zgłoszeń, $\mu_j = j\mu$ intensywność obsługi j - tego stanowiska,

Prawdopodobieństwa graniczne:

$$C_0 = \left(\sum_{j=0}^{\infty} \frac{\alpha^j}{j!} \right)^{-1} = e^{-\alpha} \quad \text{gdzie } \alpha = \frac{\lambda}{\mu}$$

$$C_j = \frac{\lambda^j}{\mu^j j!} C_0 = \frac{\alpha^j}{j!} C_0, \quad j = 1, 2, \dots, n, \dots$$

Uwaga.

$$C_j = \frac{\alpha^j}{j!} e^{-\alpha} = P_{\alpha}(j), \quad j = 0, 1, 2, \dots, n, \dots$$

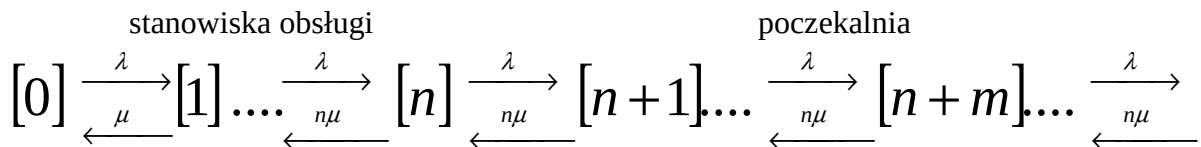
zatem do obliczeń można wykorzystać tablice rozkładu Poissona.

$P_{\text{odm}} = 0$.

Uwaga. Ten typ SMO nie może być rozpatrywany z pełną współpracą obsługi.

SMO bez strat (nieskończenie długa kolejka), bez współpracy.

$m = \infty$

Prawdopodobieństwa graniczne:

$$C_0 = \left(\sum_{k=0}^n \frac{\alpha^k}{k!} + \frac{\alpha^n}{n!} \frac{\beta}{1-\beta} \right)^{-1}$$

zakładamy, że $\beta = \frac{\lambda}{n\mu} = \frac{\alpha}{n} < 1$ (**warunek istnienia prawdopodobieństw granicznych**) zatem

$$C_k = \frac{\alpha^k}{k!} C_0, \quad k = 1, 2, \dots, n \quad C_{n+j} = \beta^j C_n, \quad j = 1, 2, \dots$$

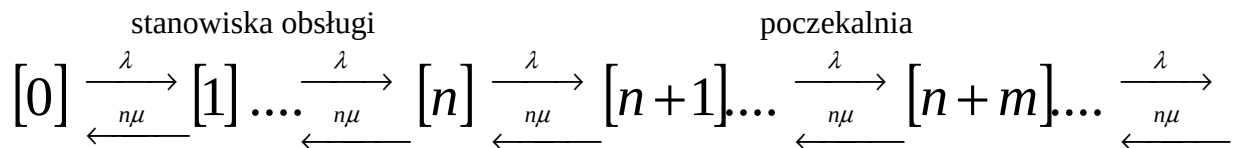
Uwaga. dla $k = 0, 1, 2, \dots, n$

$$C_k = \frac{\frac{\alpha^k}{k!} e^{-\alpha}}{\sum_{k=0}^n \frac{\alpha^k}{k!} e^{-\alpha} + \frac{\alpha^n}{n!} e^{-\alpha} \frac{\beta}{1-\beta}} = \frac{P_\alpha(k)}{\sum_{k=0}^n P_\alpha(k) + P_\alpha(n) \frac{\beta}{1-\beta}}$$

$$P_{\text{odm}} = 0.$$

SMO bez strat (nieskończenie długa kolejka), z pełną współpracą.

$$m = \infty$$

$$P_{\text{odm}} = 0.$$

zakładamy, że $\beta = \frac{\lambda}{n\mu} = \frac{\alpha}{n} < 1$ (**warunek istnienia prawdopodobieństw granicznych**)

Prawdopodobieństwa graniczne:

$$C_0 = \frac{1}{1 + \beta + \beta^2 + \dots} = 1 - \beta$$

$$C_j = \beta^j C_0, \quad j = 1, 2, \dots$$

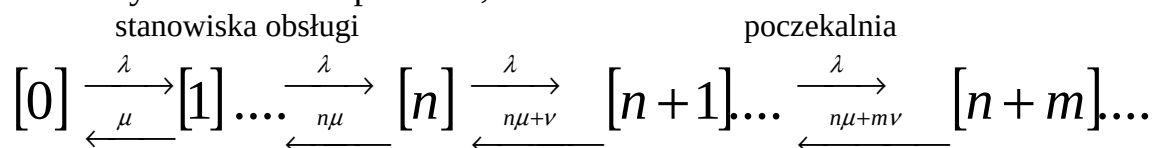
SMO bez strat (zgłoszenia niecierpliwe), bez współpracy.

$$m = \infty$$

T_1 – czas oczekiwania w kolejce,

$$P(T_1 < t) = \begin{cases} 1 - e^{-\nu t} & \text{gdy } t > 0 \\ 0 & \text{gdy } t \leq 0 \end{cases}$$

v - intensywność niecierpliwości,

Prawdopodobieństwa graniczne:

$$C_0 = \left(\sum_{k=0}^n \frac{\alpha^k}{k!} + \frac{\alpha^n}{n!} \left(\frac{\lambda}{n\mu + \nu} + \frac{\lambda^2}{(n\mu + \nu)(n\mu + 2\nu)} + \dots + \frac{\lambda^m}{(n\mu + \nu) \dots (n\mu + m\nu)} + \dots \right) \right)^{-1}$$

zakładamy, że powyższy szereg jest zbieżny.

Zatem

$$C_k = \frac{\alpha^k}{k!} C_0, \quad k = 1, 2, \dots, n \quad C_n = \frac{\alpha^n}{n!} C_0$$

$$C_{n+j} = C_n \frac{\lambda^j}{(n\mu + \nu) \dots (n\mu + j\nu)}, \quad j = 1, 2, \dots$$

Charakterystyki SMO.

m_{kl} - średnia liczba klientów w SMO (st. obsł. lub poczekalnia),

m_k - średnia długość kolejki,

m_{zs} - średnia liczba zajętych stanowisk,

SMO z ograniczonymi stratami, bez współpracy.

Y - liczba zajętych stanowisk obsługi,

Y	0	1	...	n - 1	n
p	C_0	C_1	...	C_{n-1}	$C_n + C_{n+1} + \dots + C_{n+m}$

$$m_{zs} = EY = \alpha(1 - C_{n+m}) = \alpha P_{\text{obsł}}$$

Z - liczba zajętych miejsc w poczekalni,

Z	0	1	...	m
p	$\sum_{i=0}^n C_i$	C_{n+1}	...	C_{n+m}

$$m_k = EZ = \begin{cases} C_n \left(\frac{m(m+1)}{2} \right) & \text{dla } \beta = 1 \\ C_n \beta \left(\frac{1 - (m+1)\beta^m + m\beta^{m+1}}{(1-\beta)^2} \right) & \text{dla } \beta \neq 1 \end{cases}$$

X - liczba zgłoszeń w SMO, $X = Y + Z$,

Zatem

$$m_{kl} = EX = EY + EZ = m_{zs} + m_k$$

Wniosek.

Jeśli $m = 0$ (brak poczekalni) to

$$EZ = 0, \quad EX = EY = \alpha(1 - C_n)$$

Wniosek.

Jeśli $m = \infty$ to $C_{n+m} \rightarrow 0$ (gdy $m \rightarrow \infty$) oraz

$$EY = \alpha \quad EZ = C_n \beta \frac{1}{(1-\beta)^2}$$

t_{syst} - średni czas przebywania w SMO,

$$t_{\text{syst}} = m_{kl}/\lambda$$

t_{kol} - średni czas przebywania w kolejce,

$$t_{\text{kol}} = m_k/\lambda$$

Niech $m = \infty$ (wtedy $\beta < 1$)

Z - czas oczekiwania zgłoszenia w kolejce.

$$P(Z > z) = \begin{cases} 1 & \text{dla } z < 0 \\ \frac{C_n}{1-\beta} e^{-\eta \mu z(1-\beta)} & \text{dla } z \geq 0 \end{cases}$$

Klasyfikacja kolejek.

Priorytety obsługi:

FIFO (first in first of),

SIRO (selection in random order),

LIFO (last in first out).

Rozpatrywany przez nas priorytet to FIFO.

Klasyfikacja Kendalla:

$$X_1/X_2/n : (N, m),$$

X_1 - rozkład czasu między kolejnymi zgłoszeniami,

X_2 - rozkład czasu obsługi jednego zgłoszenia,

n - liczba stanowisk obsługi,

N - liczebność obsługiwanej populacji,

m - liczba miejsc w poczekalni.

Dla rozkładów X_1, X_2 przyjęto m in. oznaczenia:

D - rozkład deterministyczny (równe odstępy czasu),

M - rozkład wykładniczy,

G - dowolny rozkład,

Rozpatrywany przez nas markowski SMO ma oznaczenie

$$M/M/n : (\infty, m)$$

Przykład.

Rozpatrujemy SMO ze stratami, bez współpracy, $\lambda = 2$ zgł./h; $\mu = 4$ zgł./h ($\alpha = \lambda/\mu = 0,5$).

Wyznacz minimalną liczbę stanowisk obsługi tak aby $P_{odm} < 0,05$.

Sposób I.

Rozpatrujemy na przykład $n = 2$.

$$C_0 = \left(1 + \alpha + \frac{\alpha^2}{2!}\right)^{-1} = \left(1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{8}\right)^{-1} = \frac{8}{13} \quad C_1 = \frac{\alpha}{1!} C_0 = \frac{4}{13} \quad C_2 = \frac{\alpha^2}{2!} C_0 = \frac{1}{13} > 0,05$$

Należy zatem zwiększyć n .

Rozpatrujemy $n = 3$.

$$C_0 = \left(1 + \alpha + \frac{\alpha^2}{2!} + \frac{\alpha^3}{3!}\right)^{-1} = \left(1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{8} + \frac{1}{48}\right)^{-1} = \frac{48}{79}$$

$$\text{wtedy } C_1 = \frac{\alpha}{1!} C_0 = \frac{24}{79} \quad C_2 = \frac{\alpha^2}{2!} C_0 = \frac{6}{79} \quad C_3 = \frac{\alpha^3}{3!} C_0 = \frac{1}{79} < 0,05$$

Ponieważ $C_3 = P_{odm} = 1/79 < 0,05$ zatem powinny być przynajmniej 3 stanowiska.

Sposób II (z wykorzystaniem tablic rozkładu Poissona)

Rozpatrujemy na przykład $n = 2$.

$$C_2 = \frac{P_{\alpha}(j)}{\sum_{j=0}^n P_{\alpha}(j)} = \frac{P_{0,5}(2)}{P_{0,5}(0) + P_{0,5}(1) + P_{0,5}(2)} = \frac{0,0758}{0,6065 + 0,3033 + 0,0758} = 0,077$$

Należy zatem zwiększyć n .

Rozpatrujemy $n = 3$.

$$C_3 = \frac{P_{0,5}(3)}{P_{0,5}(0) + P_{0,5}(1) + P_{0,5}(2) + P_{0,5}(3)} = \frac{0,0126}{0,6065 + 0,3033 + 0,0758 + 0,0126} = 0,0126$$

Ponieważ $C_3 = P_{odm} = 0,0126 < 0,05$ zatem powinny być przynajmniej 3 stanowiska.

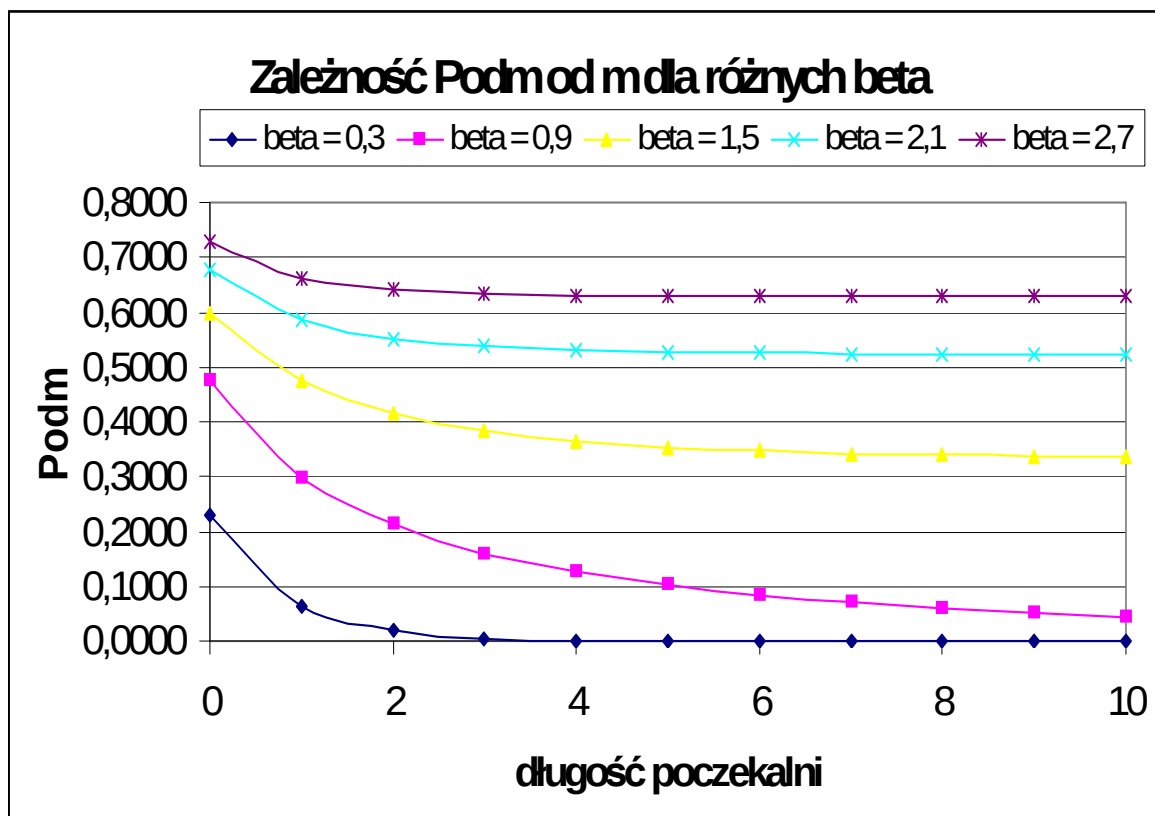
Przykład.

Rozpatrujemy SMO z jednym stanowiskiem obsługi. Zbadamy jak zmienia się P_{odm} dla różnych wartości α gdy długość poczekalni rośnie od $m = 0$ do $m = 10$.

W tym przypadku $\alpha = \beta$. Poszczególne kolumny zawierają P_{odm} dla ustalonego β i różnych m .

beta	0,3	0,9	1,5	2,1	2,7

m	Podm	Podm	Podm	Podm	Podm
0	0,2308	0,4737	0,6000	0,6774	0,7297
1	0,0647	0,2989	0,4737	0,5872	0,6633
2	0,0191	0,2120	0,4154	0,5522	0,6417
3	0,0057	0,1602	0,3839	0,5370	0,6340
4	0,0017	0,1260	0,3654	0,5300	0,6313
5	0,0005	0,1019	0,3541	0,5267	0,6302
6	0,0002	0,0840	0,3469	0,5252	0,6299
7	0,0000	0,0703	0,3422	0,5245	0,6297
8	0,0000	0,0595	0,3392	0,5241	0,6297
9	0,0000	0,0508	0,3372	0,5240	0,6296
10	0,0000	0,0437	0,3359	0,5239	0,6296

Jak widać P_{odm} maleje gdy rośnie liczba miejsc w poczekalni.

ZADANIA

Zadanie 1.

Rozpatrujemy SMO ze stratami, bez współpracy, średnio klienci zgłaszają się co 20 minut, a średni czas obsługi jednego klienta wynosi 5 minut.

Wyznacz minimalną liczbę stanowisk obsługi tak aby $P_{odm} < 0,01$.

Dla tak wyznaczonej liczby stanowisk oblicz prawdopodobieństwo:

- tego, że w SMO nie ma klientów,
- tego, że w SMO jest przynajmniej jeden klient,
- tego, że w SMO jest najwyżej jeden klient,
- tego, że czas między kolejnymi zgłoszeniami przekracza 0,5 godziny,

Wyznacz średnią liczbę klientów w SMO. Wyznacz średnią liczbę zajętych stanowisk.

Zadanie 2.

Rozpatrujemy SMO ze stratami z jednym stanowiskiem obsługi. Wiadomo, że prawdopodobieństwa odmowy obsługi wynosi 0,375 oraz, że średnio klienci zgłaszają się co 20 minut. Ile wynosi średni czas obsługi jednego klienta w tym SMO?

Zadanie 3.

Rozpatrujemy SMO ze stratami, bez współpracy z dwoma stanowiskami obsługi. Wiadomo, że prawdopodobieństwa odmowy obsługi wynosi 0,2 oraz, że średni czas obsługi jednego klienta w tym SMO wynosi 10 minut. Ile wynosi intensywność zgłoszeń w tym SMO?

Zadanie 4.

Rozpatrujemy SMO ze stratami, bez współpracy. Wiadomo, że intensywność zgłoszeń jest równa intensywności obsługi. Średnia liczba zajętych stanowisk wynosi a) 0,5 b) 0,8

Ile jest stanowisk obsługi w tym SMO?

Zadanie 5.

Rozpatrujemy SMO z ograniczonymi stratami, bez współpracy z jednym stanowiskiem obsługi i jednym miejscem w poczekalni. . Wiadomo, że intensywność zgłoszeń jest równa intensywności obsługi. Wyznacz P_{odm} i m_{zs} .

Zadanie 6.

Rozpatrujemy SMO z ograniczonymi stratami, bez współpracy, średnio klienci zgłaszają się co 30 minut, a średni czas obsługi jednego klienta wynosi również 30 minut. W poczekalni są 2 miejsca. Wyznacz minimalną liczbę stanowisk obsługi tak aby $P_{odm} < 0,001$.

Dla tak wyznaczonej liczby stanowisk oblicz prawdopodobieństwo:

- tego, że w SMO nie ma klientów,
- tego, że w SMO jest przynajmniej dwóch klientów,
- tego, że w poczekalni jest najwyżej jeden klient,

Wyznacz średnią liczbę klientów w SMO. Wyznacz średnią liczbę zajętych stanowisk.

Wyznacz średnią liczbę zajętych miejsc w poczekalni.

Zadanie 7.

Rozpatrujemy SMO bez strat (nieskończona poczekalnia), mamy dwa kanały obsługi bez współpracy, średnio klienci zgłaszają się co 15 minut, a średni czas obsługi jednego klienta wynosi również 15 minut. Oblicz prawdopodobieństwo:

- tego, że w SMO nie ma klientów,
- tego, że w SMO jest przynajmniej dwóch klientów,
- tego, że w poczekalni jest najwyżej trzech klientów,

Wyznacz średnią liczbę klientów w SMO. Wyznacz średnią liczbę zajętych stanowisk.

Wyznacz średnią liczbę zajętych miejsc w poczekalni.

L.Kowalski 4.01.2010